

להזות בנועם

בעמוד ב' - השלמה בענין
עבודת השמחה (ג)

דרכי עבודת ה' בנעימות - מבית מדרשם של תלמידי רבותינו הק' בעל 'נועם אלימלך' מליזענסק וה'חזוה' מלובלין ז"ע ותלמידי תלמידיהם הק'.

בנועם ה' - עבודת האמונה (א)

עלינו להוציא מהכח אל הפועל - האמונה שהשריש בנו אברהם אבינו!!!

והאמין בה' ויחשבה לו לצדקה (בראשית טו, ו).

וקשה דהוה ליה למימר 'ויאמין בה'. ועוד קשה, דהא אברהם היה ראש לכל מאמינים, וכי עד הנה לא האמין בה' עד שנתבשר בבשרות הזרע.

ונראה לתרץ... כשנתבשר אברהם אבינו ע"ה בבשרות הזרע הבין שכלולים בו כל נשמות ישראל... לזה פעל אברהם אבינו ע"ה באמונתו החזקה עד שהמשיך לדורותיו גם כן אמונה גדולה ולהיות להם סיוע לעבודת הבורא ברוך הוא, וזה פירוש הכתוב 'והאמין בה' - היינו שהמשיך אמונה גם לדורותיו הבאים.

וזה פירוש 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותינו' (תנא דבי אליהו רבה פכ"ה), וקשה היאך יוכל אדם לומר כן, וכי יכול להיות כמו אבות הקדושים. אבל כמו שפירשונו ניחא, דהעבודות של האבות היה לנטוע ולהשריש אמונת אלקי עולם בלב כל אחד מישראל, וצריך האדם לעורר עצמו עכשיו להוציא מכח אל הפועל מה שכבר עשו האבות בשבילו.

אור לשמים (פר' שופטים ד"ה ראשית דנגך)

גילוי האמונה בלב, היאך?

יהודי אחד התהלך במשעולות קארלין - נשען על בניו המסורים בעצבון רוח, הן אור עיניו אבדו, חשכות וקדרות מנת חלקו לשארית ימותיו, ועל כל צעד ושעל נעזר באנשים טובים...

בצד השני של הרחוב הלך אז הרה"ק ר' שלמה מקארלין ז"ע הי"ד, בניו של אותו יהודי בשרו על כך לאביהם, מיד ביקש מהם - אנא תעבירו אותי אליו ואבקש ברכה לנפשי. ראה הרה"ק ר' שלמה את אשר לפניו, ושאל ממנו: האם הנך מאמין שהקב"ה יכול לפקוח את עיניך שתראה מעתה כאחד האדם?

בוודאי בלי שום ספק - נענה על אתר, שאלו הרה"ק שוב: **הנך בטוח בכך?** ענה שנית: **וודאי רבי**, הרי כל יום אני אומר בברכות השחר 'פוקח עורים' ולא אאמין?! **לא, אין זו אמונה!** - נענה הרה"ק ר' שלמה, כך המשיך היהודי להגן על אמונתו, והרה"ק רבי שלמה לפקפק בה - **עד שצעקה יצאה מלב היהודי: 'רבי איך גלייב!!!' - ומיד נפקחו עיניו ואורו.**

עבודת האמונה והבטחון רבה ועמוקה היא עד מאוד, כל ימי צריך האדם להתחזק ולהתאזר באמונה תמימה ופשוטה בכל קורותיו, **כל יום מחדש מגיע היצר הרע בתחבולותיו ומכניס בלב האדם דאגות ופחדים**, הרהורים וחשבונות - על העבר ההווה והעתיד.

לולא שהאמונה מושרשת ונטועה עמוק עמוק בתוך ליבנו על ידי אבותינו הק' - אברהם יצחק ויעקב, לא היינו יכולים לגלות את אור ה' בתוך הסתר הפנים והמסכים המבדילים בינינו לבין קוננו, אכן רק בזכותם יש לנו חלק וירושה בנחלת האמונה.

אך אין לנו להסתפק בכך, **תפקידנו אנו הוא לגלות את האמונה הפנימית החוצה מעומק הלב** לכל רמ"ח אברי וספ"ה גידי האדם, **ולחיות מתוך אמונה ובטחון בחיות ובמוחש!!! וכשמגלים את האמונה מתוך הלב, ממילא יורדים כל ההסתרות והעיכובים וזוכים לכל הישועות והרפואות - הן בגשמיות והן ברוחניות.**

כוחה של אמונה זו שקבלנו בירושה מאבותינו גדולה עד מאד, **ועיקרה היא האמונה התמימה שקבלנו דור אחר דור בלי חקירה ודרישה**, כפי שכתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב ז"ע: "כל מי שהוא מיוחס לזרעו של אברהם - הדבר הזה כבר ירושה לו בטבע מאברהם אבינו אמונת אומן - **להאמין אמונה שלימה מבלי חקירה ומופת.**

אם כן **העבודה שהוא לנו מצד האמונה - ירושה מאבותינו** עד אברהם אבינו שהציץ עליו בעל הבירה - הוא **מצד אין סוף** [שהאמונה של אברהם אבינו באה מהקב"ה בעצמו שהוא אין סוף]. [ועל כן] **אין לאמונה זו סוף ע"י שום מכריח** [כגון בתקופת גירוש ספרד, שהנשים והקטנים שהאמינו באמונה פשוטה לא המירו את דתם, משא"כ בעלי החקירה, עיין שם באריכות], מה שאין כן האמונה הבאה מצד השכל האנושי - באה מצד בעל גבול וסוף, שלהאמונה זו גבול וסוף ע"י איזה מכריח וכיוצא, **הבן הדברים וקשרתם על לוח לבך ותראה נפלאות.**

העבודה העצמית שלנו באמונה - אינה תלויה דווקא בריבוי חכמה בינה ודעת, **אלא בהעמקת האמונה שקיבלנו מאבותינו במחשבה דיבור ומעשה**, וכך זוכים להתעלות עד אין סוף - בדביקות תמידית בבורא עולם. (המשך בעמוד הבא).

אברהם גילה אור האמונה בעולם

קודם שהיו האבות בעולם היתה הארץ תוהו ובוהו כדור אנוש והפלגה ודור המבול. **עד שבא אברהם אבינו ע"ה לעולם ואז 'ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור' - זה אברהם (בר"א ג).** כי על ידו נתפרסם גדולת הבורא ברוך הוא וברוך שמו הנכבד והנורא וחסדו הגדול וטובו לכל באי העולם, ואז ידעו והכירו כל באי עולם אשר מבלעדי שפעו חיותו חסדו וטובו התמידית, אז כאפס ואין נחשבו.

אוהב ישראל (פר' ויצא ד"ה ויקח הב').

מלחמת המלכים לפרסם אלקותו

הנה כדרלעמר היה מלכו של עילם ונתגאה בגאותו ואמר שהעולם הוא קדמון בעצמו, ואמר בלבו אין אלקים, לית דין ולית דיין - כדברי שאר כל האפיקורסים...

וזהו היה מלחמת אברהם אבינו ע"ה אתו כדי לפרסם אלקותו יתברך שמו ולהתוודע ולהגלות כי הוא מלך על כל הארץ, והוא האצילים ובראם ויצרם ועשאם ואין זולתו.

והנה כשהכה אברהם אבינו ע"ה את כדרלעמר והמלכים אשר אתו, שהיו גבורים גדולים וחזקים, והוא היה במתי מעט ואף על פי כן נצחם, אז נתוודע ונתגלה לכל כי יש משגיח ושולט ומולך על כל העולם כולו ומנהיג אותם כרצונו. ולכן כתיב 'ויצא מלך סדום לקראתו אחרי שובו כו' אל עמק שוה'. 'שוה' הוא נוטריקון שאמר והיה העולם, ר"ל **שנתאספו כולם כאחד והודו שיש משגיח ושליט בעולם** שאמר וברא העולם.

שם (פר' לך לך ד"ה ויצא מלך)

אברהם מסר נפשו לפרסם האמונה

בעוונותינו הרבים היות העולם הזה עלמא דשיקרא ומלא חשכות מהקליפות החיצוניים, לא היו יודעים ממלכותו ואדנותו יתברך ויתעלה ואת תפארת גדולתו לא הכירו, ולא היה אז בעולם מי שעל ידו יתגלה ויתפרסם מלכות שמים.

עד שבא אברהם אבינו ע"ה והכיר את בוראו יתברך והשליך את עצמו לכבשן האש באור כשדים על קדושת שמו יתברך ויתעלה. ובוה פירסם והודיע לכל באי העולם, כי ה' הוא האלקים ואין זולתו ומושל בכל. והוא היה הראשון שקבל על עצמו עול מלכות שמים במסירות נפש לפרסם אלקותו יתברך.

שם (פר' בא ד"ה החדש הזה)

הגליון יו"ל ע"י מכון המאיר לארץ

להצטרפות להערות ולתרומות פנה למכון

M0533188564@GMAIL.COM

הבהרת המערכת: מאמרי רבותינו הק' מובאים בקיצור ובחיסור, והם רק כמראה מקום - ליתר הבנה בדבריהם עיינו במקורות.

נא לא לקרוא בעת התפילה וקריאת התורה

ע"י תורה לשמה יבוא לידי אמונה!

בתחילת עסקינו בביאור ענין האמונה על פי ספרי רבותינו הק', יש להביא את הדברים היסודיים שכתב רבינו הק' הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע (ליקוטי שושנה ד"ה משנה ב"ב):

"ועיקר עסק התורה הקדושה צריך להיות לשמה, שעל ידי זה יוכל לבא לדעת את ה' ולהכיר גדולותיו ונפלאותיו ולהדבק עצמו באלקות.

וזהו (שמות כ, א-ב) 'וידבר כו' את כל הדברים לאמר, אנכי כו', רצה לומר, שהשם יתברך ברוך הוא אמר לנו 'כל הדברים' - היינו כל התורה כולה, כדי 'לאמר אנכי ה' אלקיך' - פירוש שעל ידי התורה יהיה יכול לומר אלקותו לנו".

תלמידו הרה"ק בעל 'מאור ושמש' ז"ע (פר' יתרו ד"ה איתא במדרש) מבאר הכוונה בפשטות: "כל התורה כולה היא תלויה ב'אנכי', דהיינו אם האדם מאמין באלקותו, ממילא בודאי מקיים התורה והמצוות כראוי, ואם חלילה אינו מאמין באלקותו, ממילא אינו רוצה לקיים התורה והמצוות".

אמנם הרה"ק בעל 'אמרי נועם' ז"ע מביא את דברי רבינו באופן אחר קצת: "אשר עיקר נתינת התורה ומצוות בכללות ובפרטות, היתה רק כדי שעל ידי זה יבוא האדם לתכלית האמונה, ויאמין בהתאמת שיש בורא העולם ומהווה הכל, ועושה כל ברצונו, וכל התורה והמצוות הם רק עצות להאדם [שיבוא לידי האמונה].

וזהו 'את כל הדברים האלה' - היינו כללות כל התורה והמצוות, היה רק 'לאמר אנכי ד' אלקיך' - לבוא לאמונה שלימה, וזו עיקר כוונת הבריאה. עד כאן דבריו הקדושים".

לאחר מכן מוסיף: "ומטעם זה יש לומר, דמפני זה לא ניתנה התורה בזמן קודם - בימי אבותינו אברהם יצחק ויעקב, מחמת שהם לא היו צריכים כלל לקבל התורה שיתעוררו על ידה לבוא לאמונת השי"ת, כי מבלעדי התורה יעמוד להם אור קדושתם והתדבקותם בבורא עולם, שלא יוכלו בשום אופן ליפול מאמונתם, כי ראו עין בעין גודל השגות אלקות, כדאיתא במדרש (בר"ד לט, א) 'הציץ עליו בעל הברירה'.

רק הקב"ה הצופה לכל הדורות העתידיים, וראה שיהיו זמנים אשר לא יוכלו כללות ישראל להשיג האמונה בשכלם, כי אם על ידי התורה הקדושה, לזאת נתן להם תורתו בכדי שעל ידי זה כשילמדו בתורה, ויראו ממנה נפלאות הבורא, והנסים שעשה קוב"ה עם אבותינו, ואין האבות הקדושים דבקו עצמן באור פני מלך חיים, ממנו ילמדו וכן יעשו גם הם לדבוק בד' ובאמונתו".

הרי למדנו שבדורנו - עיקר הדרך להגיע לידי אמונה שלימה - הוא על ידי לימוד התורה לשמה, והתבוננות בנסים ונפלאות שנעשו לאבותינו הק', שעל ידי כן יבוא להכיר ברוממותו יתברך ולהידבק בשמו.

האם צריך ללמוד דווקא עניני אלקות?

"אף שלפי הנראה, חכמה [היא] גדולה ומעלה יותר מאמונה, שאמונה יכול להיות בלי שכל כלל. אבל האמת שאמונה גדולה יותר שבאמונה יכול להאמין מה שאין שכלו תופס, כי באמת לית מחשבה תפיסה ביה כלל, וכשהולך בשכלו אין יכול להשיג רק מה שיד שכלו מוגעת" (זרע קודש לסוכות יום ד').

תורתנו הק' רחבה מני ים, הרבה מקצועות יש בה - נגלה ונסתר, הלכה ואגדה, מעשה בראשית ומעשה מרכבה...

אדם יכול לטעות ולחשוב שרק העסק בחקירות אלקות וברזי עולם - יביאו לידי הכרה ואמונה יתירה בה', אבל האמת - גילו לנו רבותינו, שכל התורה כולה נאמרה כדי להידבק בה' ולהאמין בו, אין הבדל ב'לימוד' אלא ב'לומד', אם כוונתו להגיע ע"י לאמונה ודבקות בה' - יגיע לכך גם ע"י פשטי התורה והמצוות (ראה זרע קודש לשבועות ד"ה אנכי).

חובת התבוננות בגדולת ורוממות הקל

הגם שע"י לימוד התורה וקיום המצוות בלבד - יבוא האדם לידי ידיעת ה', מכל מקום אין זה גורע מעצם חובת קיום מצות האמונה כפשוטה - שהיא העמקת ההתבוננות ברוממות הקל בכל עת וזמן.

וכמבואר היטב בספר 'דרך פקודיך' להרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב (מצוה כה חלק המעשה): "מצות עשה להאמין מציאות אלוך... איכות המצוה הוא - להאמין באמת בלב אמונת אומן שיש אלוך הנמצא, הוא יתברך שמו המציא כל הנמצאים וכל העולמות מאין ליש, ומכוחו וחפצו יתברך שמו נתהווה כל מה שהיה והוה ויהיה, ואין שום דבר נתהווה בלא רצונו וחפצו יתברך.

והוא המשגיח על כל דבר בכלל ובפרט, ואפילו כל הדברים הטבעיים הנפעלים בטבע, הכל מהשגחתו יתברך המתלבש בטבע, וכל כוכבי השמים וכסיליהם לא יפעלו בטבע, רק בהשגחתו יתברך המחיה אותם בכל עת ויטה אותם לכל אשר יחפוץ.

המצוה הזאת היא יסוד הדת, והעיקר שיקבע בנפשו בכל עת שהאמת הוא כן, ומחוייב בכל עת להזכיר את נפשו להתבונן במצוה זו ולחשוב רוממותו יתברך שמו, ויעמוד מרעיד איך הוא בריה קטנה מעוטה בדעת עומד לפני תמים דעות.

וזה עיקר חלק המעשה שבמצוה הלזו, שאפילו בעת עוסקו בענייני העולם ומדבר עם בני אדם, יזכור לנפשו ויקום מרעיד ויפריש את עצמו מן בני אדם כרגע להתבודד לחשוב גדולתו ורוממותו, וזה נקרא מעשה".

אמנם מה נכלל בהתבוננות זו, מה מותר ומה אסור, איזו ראוי לכל אדם, ואיזו מיועדת רק לאנשים או דורות מסוימים, על כל אלו נרחיב א"ה בגליון הבא.

עבודת השמחה (המשך ח"ג)

בגליון הקודם נתבאר הענין שהאדם צריך להסתפק ולהיות בשמחה גם בענייני רוחניות, שגם אם אינו משיג את כל שאיפותיו ורצונותיו בעבודת ה', אין לו להישבר מזה חלילה. כי זוהי עצת היצר הרע שלא יוכל לעבוד את ה' בשמחה - בעז"ה נביא כאן עוד בענין זה.

לשמוח גם אם נמנע ממנו לעבוד את ה'

ראה עוד במאור ושמש (פר' ויחי ד"ה בסדס): "ונראה, דהנה מדרך איש הישראלי שזוכה ליראה אמיתית ועובד את השי"ת באמת הגמור, זהו מוצא חסרונות תמיד אצל עצמו, וקטן ושפל תמיד בעיני עצמו, ומוצא תמיד עבירות שעשה, הגם שהם קלים כשערה - הם בעיניו כעובי הקורה, ומתערם על עצמו. ועל ידי זה כשבאים בני אדם לדבר עמו - נראה כמי שכועס..."

וצדיק כזה אינו יכול להיות עם הבריות - רק הוא בפני עצמו עובד ה', לפי שכועס תמיד על עצמו על איזה ביטול שאירע לו, דהיינו לדבר עם הבריות במילי דעלמא וכדומה, לפי שמבטל מעבודת ה' אז... אבל דרך זה, הגם שהוא מדריגה גדולה, אף על פי כן אין זה אמת לאמיתו, והוא עדיין בסטרא דמרה שחורה.

וצריך לידע נאמנה כשיזדמן לו איזה ביטול, כגון לדבר עם בני אדם וכדומה במילי דעלמא - שזהו גם כן עבדות ה', וצריך לעבוד ה' בכל אופנים שבעולם, לא באופן אחד תמיד, כמאמר הכתוב (משלי ג' 1) 'בכל דרכיך דעהו'. וצריך להיות תמיד בשמחה, והגם שמקצר לפי דעתו בעבודת ה' בכמה ענינים, ומצער את עצמו, אף על פי כן צריך להיות אחר כך תיכף בשמחה...

ויהיו מעורבים דעתם עם הבריות, בין עם אנשים שהם במדריגה קטנה ונקראים בלשון יעקב, ובין עם אנשים שהם גדולי הערך ונקראים בשם ישראל, עם כולם יהיו דעתם מעורבת בהם ויהיו תמיד בשמחה, וזהו עבודה שלימה".

להיזהר מלעלות במדרגות שאינן שלו

עוד לימדו אותנו רבותינו שהסיבה שהאדם מגיע לעצבות הוא מפני שלוקח לעצמו מדרגות שאינן שייכים לו. וכה כותב בעל 'אוהב ישראל' (ליקוטים חדשים ויש פר' ויקרא): "צריך האדם הרוצה לעלות אל ה' ממדריגה למדריגה, בכל מדריגה צריך הוא שיקדימו קריאה מן השמים וליתן לו אותו המדריגה, כי העבדות האמיתית להשי"ת הוא דוקא - מי שעובד את ה' יתברך ואינו רוצה באמת שום מדריגה, עד שקוראין לו וכופין אותו מן השמים על זה - כי הוא צורך העולם.

והנה בענייני רבים מן החסידים שנעשו משוגעים חס ושלום או בעלי מרה שחורה, ומאין נמצא הדבר הזה אם מן התורה חס ושלום, אדרבה התורה עוד משמחת את הלב... אם מן המצות הלא 'פקודי ה' ישרים משמחי לב' (תהלים יט, ט)... כי האנשים ההם... אינם עובדים את ה' יתברך בהדרגה ותופסים דבר שאין שייך להם... וגם יש אנשים שעיקר עבודת שלהם לה' יתברך הוא כדי להיות בעל מדריגה, ועל זה נאמר (שמות כ, כג) 'לא תעלה במעלות על מזבחך'...

ולא כן דרך האנשים השלמים שהם עבדים מרוצים לה' יתברך ואינם רוצים באמת שום מדריגה. ומה שאנו רואים שיש להם מדרגות גדולות הכל הוא על ידי כפייה מן השמים לצורך העולם".